

Praktyka pielęgniarska oparta na dowodach naukowych

1. METRYCZKA	
Rok akademicki	2022/2023
Wydział	Wydział Nauk o Zdrowiu
Kierunek studiów	Pielęgniarstwo
Dyscyplina wiodąca <i>(zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019)</i>	Nauki o zdrowiu
Profil studiów <i>(ogólnoakademicki/praktyczny)</i>	Profil praktyczny
Poziom kształcenia <i>(I stopnia/II stopnia/ jednolite magisterskie)</i>	II stopnia
Forma studiów <i>(stacjonarne/niestacjonarne)</i>	stacjonarne
Typ modułu/przedmiotu <i>(obowiązkowy/fakultatywny)</i>	obowiązkowy
Forma weryfikacji efektów uczenia się <i>(egzamin/zaliczenie)</i>	zaliczenie
Jednostka/jednostki prowadząca/e <i>(oraz adres/y jednostki/jednostek)</i>	Zakład Rozwoju Pielęgniarstwa, Nauk Społecznych i Medycznych

Kierownik jednostki/kierownicy jednostek	dr hab. n. med. Tomasz Kryczka
Koordynator przedmiotu (tytuł, imię, nazwisko, kontakt)	dr n. o zdr. Ewa Kobos
Osoba odpowiedzialna za sylabus (imię, nazwisko oraz kontakt do osoby, której należy zgłaszać uwagi dotyczące sylabusu)	dr n. o zdr. Ewa Kobos ekobos@wum.edu.pl
Prowadzący zajęcia	dr n. o zdr. Ewa Kobos

2. INFORMACJE PODSTAWOWE

Rok i semestr studiów	Rok I, semestr 2	Liczba punktów ECTS	3
FORMA PROWADZENIA ZAJĘĆ		Liczba godzin	Kalkulacja punktów ECTS
Godziny kontaktowe z nauczycielem akademickim			
wykład (W)	20	0,5	
Seminarium	10	2,5	
Samodzielna praca studenta			
Przygotowanie do zajęć (w tym prezentacja na seminarium) i zaliczenia	45	-	

3. CELE KSZTAŁCENIA

C1	Przygotowanie studenta do podjęcia opieki zdrowotnej nad pacjentami w oparciu o praktykę pielęgniarską opartą na dowodach naukowych.
C2	Kształtowanie umiejętności wykorzystywania wyników badań naukowych dla rozwoju praktyki pielęgniarskiej.

4. STANDARD KSZTAŁCENIA – SZCZEGÓŁOWE EFEKTY UCZENIA SIĘ *(dotyczy kierunków regulowanych ujętych w Rozporządzeniu Ministra NiSW z 26 lipca 2019; pozostałych kierunków nie dotyczy)*

Symbol i numer efektu uczenia się zgodnie ze standardami uczenia się <i>(zgodnie z załącznikiem do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019)</i>	Efekty w zakresie
Wiedzy – Absolwent* zna i rozumie:	
C.W8.	zasady praktyki opartej na dowodach naukowych w medycynie (evidence based medicine) i w pielęgniarstwie (evidence based nursing practice)
Umiejętności – Absolwent* potrafi:	
C.U7.	przygotowywać rekomendacje w zakresie opieki pielęgniarstwie w oparciu o dowody naukowe
Kompetencji społecznych - absolwent jest gotów do:	
K2	formułowania opinii dotyczących różnych aspektów działalności zawodowej i zasięgania porad ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu

*W załącznikach do Rozporządzenia Ministra NiSW z 26 lipca 2019 wspomina się o „absolwencie”, a nie studentie

5. POZOSTAŁE EFEKTY UCZENIA SIĘ *(nieobowiązkowe)*

Numer efektu uczenia się	Efekty w zakresie
Wiedzy – Absolwent zna i rozumie:	
Umiejętności – Absolwent potrafi:	
Kompetencji społecznych – Absolwent jest gotów do:	

6. ZAJĘCIA		
Forma zajęć	Treści programowe	Efekty uczenia się
Wykład 1.	<p>Organizacja przedmiotu. Definicja podstawowych pojęć. Pytanie klinicznie istotne (PICOT). (3 godz.)</p> <p>Pojęcie EBP, EBM (evidence-based medicine) oraz EBNP (evidence-based nursing practice). Uwarunkowania podejmowania decyzji klinicznych w opiece nad pacjentem. Zalety praktyki opartej na EBP. Proces pielęgnowania a pielęgniarstwo oparte na dowodach. (1 godz.)</p> <p>Siedem kroków EBP. Krok 1 – analiza sytuacji klinicznej, myślenie krytyczne. Krok 2 – Pytanie klinicznie istotne. Pojęcie - pytanie istotne klinicznie. Elementy składowe pytania klinicznie istotnego (PICOT). (1 godz.)</p> <p>Szablony pytań PICOT dla poszczególnych domen klinicznych. Tworzenie słów kluczowych na podstawie pytania PICOT dla potrzeb wyszukiwania dowodów. Siedem kroków wyszukiwania dowodów naukowych z wykorzystaniem pytania PICOT. (1 godz.)</p>	C.W8. K2.
Wykład 2.	<p>Poziomy dowodów naukowych. Rodzaje badań klinicznych. (3 godz.)</p> <p>Wiarygodność danych z badań naukowych z zależności od metodologii badań. Preferowany rodzaj badań w zależności od domeny klinicznej. Charakterystyka poszczególnych rodzajów badań klinicznych. (1 godz.)</p> <p>Hierarchia dowodu. Główne sekcje artykułu naukowego – badanie pierwotne. (1 godz.)</p> <p>Główne sekcje artykułu naukowego – badanie wtórne typu przegląd systematyczny. Schemat PRISMA, zestawienie badań włączonych do przeglądu. (1 godz.)</p>	C.W8. K2.
Wykład 3.	<p>Poziomy dowodów naukowych. Metaanaliza. (3 godz.)</p> <p>Pojęcie metaanaliza. Elementy charakterystyczne publikacji z metaanalizą. (1 godz.)</p> <p>Sposoby wizualizacji wyników metaanalizy. Schemat forest plot, schemat funnel plot. (1 godz.)</p> <p>Pojęcia związane z interpretacją wyników metaanalizy. (1 godz.)</p>	C.W8. K2.
Wykład 4.	<p>Rekomendacje/wytyczne kliniczne (guidelines) w zakresie opieki pielęgniarstwa. (3 godz.)</p> <p>Wytyczne dla praktyki klinicznej – etapy przygotowywania. Klasy zaleceń i stopnie wiarygodności danych. (1 godz.)</p> <p>Źródła wytycznych dla praktyki pielęgniarstwa. Kryteria oceny jakości wytycznych. (1 godz.)</p> <p>Wytyczne postępowania w różnych obszarach pielęgniarstwa. Analiza przykładowych wytycznych. (1 godz.)</p>	C.W8. K2.
Wykład 5.	<p>Wykorzystanie dowodów naukowych. (4 godz.)</p> <p>Wybór zasobów. Ocena krytyczna dowodów naukowych. Listy kontrolne. (2 godz.)</p> <p>Etapy dochodzenia do praktyki pielęgniarstwa opartej na wynikach badań. (1 godz.)</p> <p>Rozpowszechnianie wprowadzonych zmian w praktyce. (1 godz.)</p>	C.W8. K2.

Wykład 6.	Wykorzystanie dowodów naukowych w nauczaniu studentów pielęgniarstwa. (3 godz.) Wybrane modele zmiany praktyki pielęgniarstwa w oparciu o dowód naukowy (2 godz.) Podręczniki, interwencje pielęgniarstwa, procedury w pielęgniarstwie oparte na dowodach naukowych. (1 godz.)	C.W8. K2.
Wykład 7. Platforma e-learning	Zaliczenie wykładów. Platforma e-learning WUM. (1 godz.)	C.W8. K2.
Seminarium 1.	Pielęgniarstwo oparte na dowodach naukowych w praktyce pielęgniarstwa. Jak jest? (3 godz.) Wykorzystanie badań naukowych w praktyce pielęgniarstwa. Bariery i czynniki sukcesu wykorzystania w praktyce pielęgniarstwa wyników badań. Siedem kroków EBNP. Krytyczne myślenie i autorefleksja. Pierwszy krok EBNP.	C.W8. C.U7. K2.
Seminarium 2.	Pytanie klinicznie istotne (PICOT). (3 godz.) Formułowanie pytań istotnych klinicznie na podstawie opisu sytuacji klinicznych. Klasyfikowanie pytań PICOT do poszczególnych domen klinicznych. Identyfikacja słów kluczowych na podstawie pytania PICOT. Tworzenie pytania istotnego klinicznie na podstawie streszczenia publikacji. Praca z artykułami naukowymi.	C.W8. C.U7. K2.
Seminarium 3.	Dowody naukowe i ich wykorzystanie. (4 godz.) Hierarchia dowodu. Wyszukiwanie charakterystycznych elementów publikacji. Analiza przykładów badań klinicznych z publikacji naukowych. Wytyczne postępowania/rekomendacje. Analiza systemów klasyfikacji dowodów naukowych. Opracowanie przykładowych wytycznych dla praktyki pielęgniarstwa z wykorzystaniem EBNP.	C.W8. C.U7. K2.

7. LITERATURA

Obowiązkowa

- Gajewski P, Jaeschke R, Brożek J. (red.) Podstawy EBM czyli medycyny opartej na danych naukowych dla lekarzy i studentów. Medycyna Praktyczna, Kraków 2008.

Uzupełniająca

- Kobos E. Podstawy pielęgniarstwa opartego na faktach w praktyce pielęgniarstwa diabetologicznego. W: Szewczyk A. (red.) Pielęgniarstwo diabetologiczne. PZWL, Warszawa 2019, s.399-450.
- Kobos E. Wprowadzenie do pielęgniarstwa alergologicznego opartego na dowodach naukowych. W: Krzych-Fałta E., Sienkiewicz Z. (red.) Przykłady Dobrych Praktyk w Pielęgniarstwie Alergologicznym: I spotkanie grupy ekspertów z obszaru Pielęgniarstwa Alergologicznego. Dział Redakcji i Wydawnictw Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, Warszawa 2018, s.393-455.
- Bała M, Leśniak W, Jaeschke R. Proces przygotowywania przeglądów z uwzględnieniem przeglądów Cochrane. Polskie Archiwum Medycyny Wewnętrznej 2015;125:16-25.

4. Burman ME, Robinson B, Hart AM. Linking evidence-based nursing practice and patient-centered care through patient preferences. *Nursing Administration Quarterly* 2013;37(3):231-241.
5. Fineout-Overholt E, Mazurek B, Melnyk B, Stillwell S-B. Evidence-Based Practice, Step by Step: Critical Appraisal of the Evidence: Part I. *American Journal of Nursing* 2010;110(7):47-52.
6. Fineout-Overholt E, Williamson KM, Gallagher-Ford L, Mazurek B, Melnyk B, Stillwell SB. Evidence-Based Practice, Step by Step: Following the Evidence: Planning for sustainable change. *American Journal of Nursing* 2011;111(1):54-60.
7. Kędra E. Praktyka pielęgniarska oparta na faktach - wymóg czy konieczność? *Problemy Pielęgniarstwa* 2011;19(3):391-395.
8. Koperny M, Maciorowska K, Leśniak W, Bała MM. Proces opracowywania wytycznych klinicznych w Polsce. *Przegląd Epidemiologiczny* 2017;71(4): 647-659.
9. Melnyk B, Fineout-Overholt E, Stillwell S-B, Williamson KM. The Seven Steps of Evidence-Based Practice. *American Journal of Nursing* 2010;110,1:51-53.
10. Scott K, McSherry R. Evidence Based Nursing: clarifying the concepts for nurses in practice. *Journal of Clinical Nursing* 2008;18(8):1085-95.
11. Stillwell SB, Fineout-Overholt E, Mazurek B, Melnyk B, Williamson KM. Evidence-Based Practice, Step by Step: Searching for the Evidence. *American Journal of Nursing* 2010;110(5):41-47.
12. Stillwell SB, Fineout-Overholt E, Melnyk BM, Williamson KM. Evidence-based practice, step by step: asking the clinical question: a key step in evidence-based practice. *Am J Nurs.* 2010;110(3):58-61.

8. SPOSOBY WERYFIKACJI EFEKTÓW UCZENIA SIĘ

Symbol przedmiotowego efektu uczenia się	Sposoby weryfikacji efektu uczenia się	Kryterium zaliczenia
C.W8. K2.	Test wiedzy 30 pytań. Platforma e-learning WUM.	Uzyskanie z testu zaliczeniowego co najmniej 18 pkt. Zal.1. Kryteria zaliczenia. Test.
C.W8. C.U7. K2.	Kontrola ustna. Wynik pracy w 5 osobowych grupach.	Zaliczenie. Kryteria: co najmniej 3 interwencje wskazane przez grupę
C.W8. C.U7. K2.	Kontrola pisemna. Poprawność sformułowania pytania PICOT w 5 osobowych grupach wraz z określeniem domeny klinicznej oraz słów kluczowych do wyszukiwania w bazach danych.	Uzyskanie co najmniej 13 punktów. Zal.2. Kryteria zaliczenia. Formułowanie pytania PICOT.
C.W8. C.U7. K2.	Kontrola pisemna. Poprawność wykonania ćwiczenia w 5 osobowych grupach.	Zaliczenie zadania. Kryteria: wskazanie co najmniej połowy elementów charakterystycznych dla publikacji typu: badanie oryginalne (RCT), przegląd systematyczny lub przegląd systematyczny z metaanalizą.
C.W8. C.U7. K2.	Kontrola pisemna. Opracowanie przykładowych rekomendacji dla praktyki pielęgniarskiej opartej na EBNP w 5 osobowych grupach.	Uzyskanie co najmniej 10 punktów. Zal.3. Kryteria zaliczenia. Opracowanie rekomendacji.
K2.	Obserwacja zachowań i działań.	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Wykonanie pracy domowej. ▪ Aktywność podczas zajęć.

	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Punktualność. ▪ Obecność na wszystkich zajęciach.
--	--

9. INFORMACJE DODATKOWE

Załącznik 1. Kryteria zaliczenia. Test platforma e-learning WUM.

Zaliczenie	Liczba punktów	
	17 pkt i mniej (<60%)	18-30 pkt (60-100%)
	niezaliczone	zaliczone

Załącznik 2. Kryteria zaliczenia. Formułowanie pytania PICOT.

Rodzaj kryterium	Liczba punktów				
	0 pkt	1 pkt	2 pkt	3 pkt	4 pkt
Opis sytuacji klinicznej	▪ brak	▪ -	▪ częściowy opis	▪ -	▪ wyczerpujący opis
Poprawność sformułowania pytania PICOT	▪ niepoprawnie sformułowane	▪ -	▪ częściowo poprawnie sformułowane	▪ -	▪ poprawnie sformułowane
Określenie domeny klinicznej	▪ brak lub niewłaściwe przyporządkowanie	▪ -	▪ właściwe przyporządkowanie	▪ -	▪ -
Elementy pytania PICOT	▪ brak lub nieoprawne określone 4 elementy	▪ niepoprawnie określone 3 elementy	▪ nieoprawne określone 2 elementy	▪ niepoprawnie określony 1 element	▪ wszystkie elementy poprawnie określone
Słowa kluczowe w języku polskim	▪ brak słów kluczowych	▪ co najmniej 1 słowo kluczowe poprawnie wskazane w 1 elemencie	▪ co najmniej 1 słowo kluczowe poprawnie wskazane w 2 elementach	▪ co najmniej 1 słowo kluczowe poprawnie wskazane w 3 elementach	▪ co najmniej 1 słowo kluczowe poprawnie wskazane we wszystkich elementach
Słowa kluczowe w języku angielskim	▪ brak słów kluczowych	▪ co najmniej 1 słowo kluczowe poprawnie wskazane w 1 elemencie	▪ co najmniej 1 słowo kluczowe poprawnie wskazane w 2 elementach	▪ co najmniej 1 słowo kluczowe poprawnie wskazane w 3 elementach	▪ co najmniej 1 słowo kluczowe poprawnie wskazane we wszystkich elementach
Ogólna liczba punktów: 22 pkt					
Zaliczenie	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zaliczone: 13 pkt i więcej (60%-100%) ▪ niezaliczone: 12 pkt i mniej (<60%) 				

Załącznik 3. Kryteria zaliczenia. Opracowanie rekomendacji.

Rodzaj kryterium	Liczba punktów				
	0 pkt	1 pkt	2 pkt	3 pkt	4 pkt
Terminowość zaliczenia pracy	☐ nie	☐ -	☐ tak	☐ -	☐ -
Wskazanie stopni wiarygodności danych z podaniem źródła wybranej klasyfikacji	☐ nie	☐ tak, tylko klasyfikacja	☐ tak, klasyfikacja i jej źródło	☐ -	☐ -
Liczba rekomendacji	☐ brak lub 1 rekomendacja	☐ 2 rekomendacje	☐ 3 rekomendacje	☐ 4 rekomendacje	☐ 5 rekomendacji lub więcej
Poprawność przypisania stopnia wiarygodności danych	☐ nie	☐ tak, w przypadku 1 rekomendacji	☐ tak, w przypadku 2 rekomendacji	☐ tak, w przypadku 3 rekomendacji	☐ tak, w przypadku 4-5 rekomendacji
Piśmiennictwo	☐ brak lub tylko do 1 rekomendacji	☐ piśmiennictwo do 2 rekomendacji	☐ piśmiennictwo do 3 rekomendacji	☐ piśmiennictwo do 4 rekomendacji	☐ piśmiennictwo do 5 rekomendacji
Ogólna liczba punktów: 16 pkt					
Zaliczenie	<ul style="list-style-type: none"> ▪ zaliczone 10 pkt i więcej (62%-100%) ▪ niezaliczone: 9 pkt i mniej (<62%) 				